

FINANCOVAT OBORY **PODLE** **PROGNÓZ TRHU PRÁCE** JE TĚŽKO USKUTEČNITELNÉ,

říká prezident Unie zaměstnavatelských svazů ČR

Tato organizace je jedním z klíčových připomínkových míst pro schvalování zákonů. Když chtějí školské asociace zdůraznit své požadavky vůči MŠMT, vědí, že právě v Unii zaměstnavatelských svazů budou mít mocného zastávce. Ostatně většina z nich jsou jejími členy. O účinnosti sociálního dialogu ve vzdělávání hovoříme s prezidentem unie JIŘÍM HORECKÝM.

Unii zaměstnavatelských svazů, jejíž kořeny lze najít už v reformním období konce 60. let, v poslední době viditelně sílí členská základna. Není problém najít konsenzus v takové třídě zájmů?

Jen upřesním, že k velkému rozšíření došlo zejména během posledního roku a půl, a to o devět organizací. Zatím posledním novým členem byl Svaz českých nakladatelů a knihkupců, který chce být aktivní i v sekci školství. Nejpočetnější oblastí z hlediska členské základny jsou veřejné služby – jde hlavně o asociace a sdružení ze zdravotnictví, sociálních služeb, z kultury, školství a neziskového sektoru. Samozřejmě někdy je komplikované najít konsenzuální stanovisko nebo formulovat připomínky k návrhům zákonů za celou unii, ale není to nemožné. Asi nejsložitější je domluvit se v oblasti zdravotnictví, kde si za jeden stůl musí sednout zástupci nemocnic, lékáren, zdravotních pojišťoven, distributorů léčiv aj. V tomto případě musíme hrát roli silného negociátora, mediátora. Na druhé straně širší členská základna představuje velkou vyjednávací sílu.

V sekci školství se názory tolik netřísťí?
Obvykle ne, nicméně i tady bychom našli případy jako ten nedávný, asi dva měsíce starý, kdy ministerstvo financí přišlo s návrhem výrazně snížit státní dotace soukromým školám. Sdružení soukromých škol se samozřejmě postavilo proti, naopak Sdružení učňovských zařízení zvedlo ruku pro návrh. V tu chvíli jsme nebyli schopni vydat konsenzuální stanovisko, ale přesto jsme se nakonec shodli na tom, že návrh je nekonceptní a že dotace soukromým školám by neměly být kráceny či zvyšovány, jak se zrovna z pohledu aktuálního rozpočtu či momentální politické situace hodí, ale měly by být komplexně řešeny v rámci re-

formy financování regionálního školství. Rozhodnutí se nakonec podařilo o jeden rok odložit.

Jak býváte úspěšní při vyjednávání v otázkách školství?

Předchozí vedení ministerstva školství se velmi často střídalo, proto bylo obtížné něco vyjednat. Teď je situace lepší a s ministrem Chládkem máme dobré vztahy. Myslím si, že k jeho silným stránkám patří to, že o věcech jen nemluví, ale hned je uskutečňuje. Události mají spád. To, že s některými jeho návrhy nemusíme hned souhlasit, je jiná věc. Určitě je ale efektivnější nějaké téma posunovat, než o něm jen donekonečna diskutovat. Na druhou stranu pořád je co zlepšovat. Například už delší dobu očekáváme od ministerstva školství nějakou informaci, jak budou alespoň rámcově vypadat parametry reformy financování regionálního školství.

Už několik let soustavně podporujete emancipační snahy vyšších odborných škol o jejich plnoprávné ukotvení v terciárním sektoru vzdělávání. Jsou podle vás vyhlídky vošek na kýženou a snad i brzkou změnu reálné?

Já doufám, že ano. Nicméně stále přetrvává jedno velké riziko, jímž je dříve odložená a nyní opět naplánovaná změna zákona o zdravotnických povoláních,

na kterou mají ministerstva školství a zdravotnictví rozdílné názory. Zdravotnický rezort má v legislativním plánu uvedeno, že se k tomuto zákonu vrátí. Na poslední zdravotnické tripartitě bylo domluveno, že k této věci vznikne pracovní skupina i za naší účasti. Dlouhodobý rozpor spočívá v tom, že ministerstvo zdravotnictví a zejména Česká asociace sester chtějí zdravotnické obory z vošek přesunout do vysokoškolských bakalářských studií. Jsme proti tomuto návrhu.

Z jakých argumentů vycházíte?

Mimo jiné i z vlastních šetření, která zkoumala uplatnitelnost absolventů vyšších odborných škol, kteří prošli studiem zdravotnických oborů, ale také oborů sociálních služeb, jež také tvoří nezanedbatelnou část sektoru vyššího odborného školství. Ředitelé jak nemocnic, tak zařízení sociálních služeb nám sdělili, že z jejich pohledu je absolvent vošky lépe připraven pro výkon profese než absolvent bakalářského studia stejného nebo podobného zaměření.

Jedním z požadavků Asociace vyšších odborných škol (AVOŠ) je zajištění oboustranné prostupnosti studijních programů vyššího a vysokoškolského studia. Vy tento požadavek podporujete také.

Ano, ale bohužel jeho uskutečnění naráží na nutnost novelizovat vysokoškolský zákon, a to bývá obvykle dost složité. Navíc pro tento požadavek vysoké školy nijak zvlášť nelobují. Jako východisko z této situace bych viděl sepsání a schválení samostatného zákona o vyšším odborném vzdělávání. Je to také jeden z požadavků AVOŠ, který podporujeme. Domníváme se, že by to bylo pro vošky vůbec nejlepší řešení. Během dvaceti let své existence si vybudovaly tradici, je o ně permanentní –

Unie zaměstnavatelských svazů

sdrhuje a zastupuje přes 9000 organizací s více než 800 000 zaměstnanci. Unie má mezi všemi zaměstnavatelskými svazy dominantní postavení v oblasti veřejných služeb, zejména zdravotnictví, sociálních služeb, školství a kultury s přesahem do pojišťovnictví, finančních služeb, průmyslu, stavebnictví a veřejné správy. Vytváří a představuje největší platformu neziskových organizací v Česku.

tedy bez větších výkyvů – zájem, a proto doufám, že dnes již nikdo nepřijde s nápadem je zrušit.

Jaké aktuální problémy školství kromě zmiňované reformy financování unii teď leží na stole?

Vlastně téměř vše, co pan ministr Chládek avizoval, že řeší nebo chce řešit. Jsou to především povinné jednotné přijímací zkoušky do maturitních oborů, které by ovlivnily obsazenost škol a jejich financování, a dále pak diferenciaci státní maturity podle typu střední školy, respektive podle toho, zda půjde o odborné, nebo všeobecně vzdělávací studium. S tím samozřejmě souvisí zavedení mistrovské zkoušky a podmínky pro vstup jejich držitelů do následného vysokoškolského studia. Zatím ale o těchto tématech máme spíš kusé a všeobecné informace. Další a navíc dlouhodobou otázkou, která před námi leží, je také spravedlivé postavení soukromých a veřejných škol především v oblasti financování. Argumenty, které zaznívaly na jednání pléna tripartity, že všechny soukromé školy jsou – když to zjednoduším – nekvalitní, jsou velmi zkreslující. Kvalitní a nekvalitní školy přece fungují v prostoru veřejném i soukromém. Problém je, že nám chybí koncepce jednoznačné vize soukromého školství, které by díky ní mělo jistotu, že z roku na rok nebude radikálně ohrožena jeho existence třeba kvůli změně výše normativu. Samozřejmě je věcí státu, do jaké míry pustí do veřejných služeb – tedy do sociální nebo kulturní sféry, do zdravotnictví i školství – soukromé subjekty. Když už nějaký model zavede, měl by se ho pokud možno držet.

Třeba ve zdravotnictví ale nikdo příliš neřeší, že soukromý lékař dostává stejný příspěvek jako lékař ve veřejném zařízení. Jsem přesvědčen, že ve všech veřejných službách by mělo fungovat co nejlépe z normálního tržního prostředí. Nejméně ho najdeme ve zdravotnictví a také to podle toho hlavně v přístupu ke klientovi-pacientovi vypadá. Ve školství je situace lepší. Pocit konkurence může být totiž neobyčejně prospěšný. Když dvě školy mezi sebou soupeří o to, která bude lepší, samy na tom vydělají stejně jako jejich žáci. Víím o městě, kde se po vzniku soukromé základní školy výrazně zlepšily výkony tamní veřejné školy. Ze sociálního hlediska také vnímám to, že děti s hendikepem najdou velmi často potřebný individuální přístup v soukromých anebo i církevních školách, kde jsou třídy s menším počtem žáků. A podobných úhlů pohledu na existenci nestátního školství bychom našli víc.

Z reformy financování regionálního školství skutečně zatím nevíme mnoho, nicméně jedno se zdá být přinejmenším pravděpodobné – ministr od svého nástupu do funkce zdůrazňuje, že chce v případě financování oborů středních škol uplatnit parametry potřebnosti toho

Konference ŠKOLSTVÍ 2015

Unie zaměstnavatelských svazů pořádá pod záštitou předsedy vlády ČR konferenci věnovanou otázkám reformy financování školství, příležitosti nového programovacího období, odměňování pedagogických i nepedagogických pracovníků a aktuálních legislativních a systémových změn. Konference proběhne 25. listopadu 2014 v Paláci Charitas, Karlovo náměstí 5, Praha 2. Podrobnosti najdete na www.uzs-konference.cz.

kterého oboru na trhu práce v poměrně dlouhém časovém horizontu. Měla by podle vás predikce trhu práce ovlivňovat výši normativu?

Je to pro mě obtížně představitelné – zejména po technické stránce. Požadavky trhu práce se proměňují velmi dynamicky v horizontu několika málo let, takže v oblasti financování bychom na ně mohli reagovat vždy se zpožděním. Možná by bylo zajímavé sledovat, kolik nezaměstnaných absolventů vykazuje ten který obor, nebo dokonce škola, v evidenci úřadů práce. Takové údaje by se pak možná mohly promítnout do nějakých redukčních koeficientů. Bylo by to technicky celkem jednoduché. Nepoměrně horší by ale

bylo takové koeficienty definovat podle potřebnosti oborů na trhu práce. Kdo ji bude stanovovat? Zaměstnavatelé k tomu nemají k dispozici žádný mechanismus, nevědí, jestli budou mít za rok zakázky, jestli jejich mateřská firma nepřestěhuje výrobu do zahraničí atd. A jací zaměstnavatelé? Měly by to být velké firmy nebo i ty střední? A co živnostníci? Těžko od firem získáte tolik relevantních dat, abyste díky nim mohl redukovat, či naopak podporovat obory středního vzdělání a činil do značné míry nevratné změny.

Ptalo se vás během několika posledních měsíců ministerstvo školství na nějakou predikci potřeb trhu práce třeba ve sféře veřejných služeb?

Ne.

V listopadu pořádáte konferenci (viz rámeček), která by se měla zabývat hlavními problémy školství, o nichž jsme dosud spolu mluvili. Proč jste se rozhodli pro akci tohoto typu?

Protože vnímáme, že ve školství není prakticky žádná platforma, kde by se v jednu chvíli setkal stát se zaměstnavateli i se zaměstnanci, kde by ministerstvo vyložilo, jaké změny plánuje, a kde by obratem získalo zpětnou vazbu z terénu. Na podzim chystáme ještě dvě konference – Kultura a Zdravotnictví, které vycházejí ze stejné filozofie. Rádi bychom z těchto setkání udělali tradici.